

STN P	Manažérstvo rizika Návod na manažérstvo vznikajúceho rizika s cieľom zvýšiť odolnosť	STN P ISO/TS 31050 01 0384
------------------	---	--

Risk management

Guidelines for managing an emerging risk to enhance resilience

Management du risque

Lignes directrices relatives à la gestion des risques émergents afin d'améliorer la résilience

Táto predbežná slovenská technická norma je slovenskou verziou ISO/TS 31050: 2023.
Preklad zabezpečil Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky.
STN P ISO/TS 31050 má rovnaké postavenie ako majú oficiálne verzie.

This prestandard is the Slovak version of ISO/TS 31050: 2023.
It was translated by Slovak Office of Standards, Metrology and Testing.
STN P ISO/TS 31050 has the same status as the official versions.

142564

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, 2026
Slovenská technická norma a technická normalizačná informácia je chránená zákonom č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii
v znení neskorších predpisov.

Národný predhovor

Obrázky a matematické výrazy v tejto STN P sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z ISO, © 2023 ISO, ref. č. ISO/TS 31050: 2023 E.

Normatívne referenčné dokumenty

Na nasledujúce dokumenty sa odkazuje v texte takým spôsobom, že časť ich obsahu alebo celý obsah predstavuje požiadavky tohto dokumentu. Pri datovaných odkazoch sa používa len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa používa najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane akýchkoľvek zmien).

POZNÁMKA 1. – Ak bola medzinárodná publikácia zmenená spoločnými modifikáciami, čo je indikované označením (mod), použije sa príslušná EN/HD.

POZNÁMKA 2. – Aktuálne informácie o platných a zrušených STN a TNI možno získať na webovom sídle www.unms.sk.

ISO 22300 prijatá ako STN EN ISO 22300 Ochrana a prispôsobilosť spoločnosti. Terminológia (ISO 22300) (83 0001)

ISO 31000 prijatá ako STN ISO 31000 Manažérstvo rizika. Návod (01 0381)

IEC 31010 prijatá ako STN EN IEC 31010 Manažérstvo rizika. Techniky posudzovania rizík (01 0380)

ISO 22316 dosiaľ neprijatá

Vypracovanie

Spracovateľ: ACCIA, s.r.o., Armádna 1655/5, Trenčín, Ing. Vladimíra Duníková

Technická komisia: TK 22 Kvalita

Manažérstvo rizika
Návod na manažérstvo vznikajúceho rizika
s cieľom zvýšiť odolnosť

ISO/TS 31050
 Prvé vydanie
 2023-10

ICS 03.100.01

Obsah

	strana
Predhovor	5
Úvod 6	
1 Predmet.....	8
2 Normatívne odkazy.....	8
3 Termíny a definície	8
4 Vznikajúce riziká.....	9
4.1 Povaha vznikajúcich rizík.....	9
4.2 Charakteristika vznikajúcich rizík.....	10
4.2.1 Všeobecne	10
4.2.2 Aspekty poznatkov.....	11
4.2.3 Aspekty merania	12
4.2.4 Časový rozmer	12
4.2.5 Aspekty premenlivosti	12
4.3 Vývoj vznikajúcich rizík.....	12
4.4 Vzťah medzi manažérstvom vznikajúceho rizika a odolnosťou organizácie	13
5 Princípy.....	14
5.1 Všeobecne	14
5.2 Integrovanosť.....	14
5.3 Štruktúrovanosť a komplexnosť	14
5.4 Prispôsobiteľnosť.....	15
5.5 Inkluzívnosť.....	15
5.6 Dynamickosť.....	15
5.7 Najlepšie dostupné informácie	15
5.8 Ľudské a kultúrne faktory.....	15
5.9 Kontinuálne zlepšovanie	15

6	Proces	16
6.1	Používanie procesu podľa normy ISO 31000 na vznikajúce riziká.....	16
6.2	Komunikácia a konzultácie	16
6.3	Predmet, súvislosti a kritériá.....	17
6.3.1	Predmet a súvislosti.....	17
6.3.2	Kritériá	18
6.4	Posudzovanie rizika.....	19
6.4.1	Všeobecne	19
6.4.2	Identifikácia vznikajúcich rizík.....	19
6.4.3	Analýza vznikajúcich rizík.....	20
6.4.4	Hodnotenie vznikajúcich rizík.....	21
6.5	Zaobchádzanie s rizikom	22
6.6	Monitorovanie a preskúmavanie	22
6.7	Zaznamenávanie a podávanie správ	23
7	Zvyšovanie odolnosti manažovaním vznikajúcich rizík	23
7.1	Rozvoj spôsobilostí	23
7.2	Vznikajúce riziká a ukazovatele odolnosti	26
8	Cyklus rizikovej inteligencie a manažovanie vznikajúcich rizík	27
8.1	Prehľad.....	27
8.2	Použitelnosť poznatkov pri rozhodovaní o vznikajúcich rizikách	28
Príloha A (normatívna) – Príklady zmien v súvislostiach, ktoré môžu byť zdrojmi vznikajúcich rizík		30
Príloha B (informatívna) – Príklad šablóny opisu alebo zaznamenávania vznikajúcich rizík		31
Príloha C (informatívna) – Systémové riziká		32
Príloha D (informatívna) – Príklady faktorov, ktoré môžu ovplyvniť manažovanie vznikajúcich rizík		33
Príloha E (informatívna) – Cyklus poznatkov a rizikovej inteligencie pre manažovanie vznikajúcich rizík		35
Príloha F (informatívna) – Príklad vyplnenej šablóny ukazovateľa odolnosti		39
Literatúra		41

Predhovor

ISO (Medzinárodná organizácia pre normalizáciu) je celosvetová federácia národných normalizačných orgánov (členov ISO). Na medzinárodných normách zvyčajne pracujú technické komisie ISO. Každý člen ISO, ktorý sa zaujíma o predmet, pre ktorý sa vytvorila technická komisia, má právo byť zastúpený v tejto technickej komisii. Na práci sa zúčastňujú aj medzinárodné vládne alebo mimovládne organizácie, s ktorými ISO nadviazala pracovný styk. ISO úzko spolupracuje s Medzinárodnou elektrotechnickou komisiou (IEC) vo všetkých záležitostiach normalizácie v elektrotechnike.

Postupy použité pri tvorbe tohto dokumentu, ako aj tie, ktoré sú určené na jeho ďalšie udržiavanie, sú opísané v smernici ISO/IEC, Časť 1. Do úvahy sa majú vziať najmä rozdielne kritériá schvaľovania pri rôznych typoch dokumentov ISO. Tento dokument bol vypracovaný podľa edičných pravidiel smernice ISO/IEC, Časť 2 (pozri www.iso.org/directives).

ISO upozorňuje na možnosť, že uplatňovanie tohto dokumentu môže zahŕňať použitie patentu/patentov. V súvislosti s tým ISO nezaujíma žiadne stanovisko týkajúce sa dôkazu, platnosti alebo použiteľnosti akýchkoľvek nárokováných patentových práv. Ku dňu zverejnenia tohto dokumentu ISO nedostala oznámenie o patente/patentoch, ktoré môžu byť potrebné na používanie tohto dokumentu. Používatelia sú však upozornení na skutočnosť, že toto nemusia byť najnovšie informácie, ktoré možno získať z patentovej databázy dostupnej na www.iso.org/patents. ISO nenesie zodpovednosť za identifikáciu ktoréhokoľvek alebo všetkých takýchto patentových práv.

Akákoľvek obchodná značka použitá v tomto dokumente slúži len na informáciu pre používateľa a neznamena jej schválenie organizáciou ISO.

Vysvetlenie dobrovoľného charakteru noriem, významu špecifických termínov a výrazov týkajúcich sa posudzovania zhody, ako aj informácií o väzbe ISO na princípy Svetovej obchodnej organizácie (WTO) uplatňované pri odstraňovaní technických prekážok obchodu (TBT) pozri na www.iso.org/iso/foreword.html.

Tento dokument vypracovala technická komisia ISO/TC 262 *Manažérstvo rizika* v spolupráci s technickou komisiou ISO/TC 292 *Bezpečnosť a odolnosť*.

Akákoľvek spätná väzba alebo otázky k tomuto dokumentu sa majú adresovať národnému normalizačnému orgánu používateľa. Úplný zoznam týchto orgánov sa uvádza na www.iso.org/members.html.

Úvod

Vznikajúce riziká sa vyznačujú svojou novosťou, nedostatočnými údajmi a nedostatkom overiteľných informácií a poznatkov potrebných na rozhodovanie, ktoré sa ich týka. Keďže tieto riziká sa môžu vyvinúť s potenciálom veľkých ohrození a príležitostí, má sa zaviesť vhodné manažérstvo vznikajúcich rizík ako súčasť manažérstva rizika organizácie. Má zahŕňať zmeny okolností alebo podmienok súvisiacich s viacerými aspektmi externých súvislostí organizácie a dôsledky pre jej interné súvislosti.

Medzi vznikajúce riziká môžu patriť napríklad

- riziká vyplývajúce z nerozpoznaných zmien v súvislostiach organizácie;
- riziká vyplývajúce z inovácií alebo sociálneho a technologického vývoja;
- riziká súvisiace s novými alebo doteraz nerozpoznanými zdrojmi rizika;
- riziká vyplývajúce z nových alebo upravených procesov, produktov alebo služieb.

Následky vznikajúcich rizík môžu zahŕňať napríklad

- vystavenie nepredvídateľným nebezpečenstvám a hrozbám s neistým výsledkom;
- zvýšené vystavenie nebezpečenstvám a hrozbám zo známych zdrojov rizika;
- stratené alebo získané príležitosti.

Manažérstvo vznikajúceho rizika sa má zamerať na poznatky a závisieť od potreby zhromažďovať overiteľné údaje a informácie, najmä ak sú tieto údaje a informácie obmedzené alebo nekonzistentné. S interpretáciou tieto informácie tvoria poznatky a vytvárajú inteligenciu pre strategické, taktické a prevádzkové rozhodovanie.

Na tento účel tento dokument poskytuje návod na uplatňovanie normy ISO 31000 pri manažérstve vznikajúcich rizík s cieľom zvýšiť odolnosť organizácie. Zameriava sa na vznikajúce riziká, ktoré môžu mať najvýznamnejšie následky pre organizáciu a jej ciele. Uplatňovanie zásad a postupov podľa normy ISO 31000 pri manažérstve vznikajúcich rizík si vyžaduje pochopenie rôznych aspektov súvislostí, v ktorých organizácia pôsobí. To platí najmä pre nasledujúce oblasti:

- kontinuálne sledovanie meniacich sa okolností alebo podmienok, ktoré môžu viesť k vzniku rizika, pomáha rozvíjať poznatky a poskytovať inteligenciu potrebnú na strategické, taktické a prevádzkové rozhodovanie;
- identifikácia zmien v súvislostiach organizácie je často včasným ukazovateľom alebo signálom, ktorý identifikuje zraniteľné miesta a zdroje vznikajúcich rizík;
- manažérstvo vznikajúcich rizík sa opiera o aplikovanie zásad normy ISO 31000 v podmienkach extrémnej neistoty, zvyšujúcej sa premenlivosti (nestálosti), zložitosti a nejednoznačnosti v rámci viacerých aspektov súvislostí, v ktorých organizácia pôsobí.

Osobitné usmernenia sa poskytujú v nasledujúcich oblastiach:

- ako porozumieť povahe a charakteristikám vznikajúcich rizík (pozri kapitolu 4);
- ako sa zásady manažérstva rizika aplikujú na vznikajúce riziká (pozri kapitolu 5);
- ako sa proces manažérstva rizika podľa normy ISO 31000 aplikuje na vznikajúce riziká (pozri kapitolu 6);
- ako možno posilniť odolnosť manažérstvom vznikajúcich rizík (pozri kapitolu 7);
- ako používať cyklus rizikovej inteligencie pre vznikajúce riziká (pozri kapitolu 8).

Ďalšie podrobnosti sú uvedené v prílohách A až F.

Aplikovanie tohto dokumentu pomáha organizáciám využiť tieto výhody:

- zvýšenie povedomia, čím sa znižuje pravdepodobnosť, že sa nepodarí predvídať vznikajúce riziká;
- včasné rozpoznanie vznikajúcich rizík a zvýšenie úrovne pripravenosti a odolnosti;
- včasné rozšírenie údajov a výmenu informácií medzi zúčastnenými stranami;
- zosúladenie opatrení týkajúcich sa vznikajúcich rizík vo všetkých aspektoch súvislostí organizácie.

1 Predmet

Tento dokument poskytuje usmernenia na manažérstvo vznikajúcich rizík, ktorým môže organizácia čeliť. Tento dokument dopĺňa normu ISO 31000.

Tento dokument je aplikovateľný na akúkoľvek organizáciu, v akejkoľvek fáze a na akúkoľvek činnosť organizácie. Jeho aplikovanie možno prispôbiť tak, aby vyhovoval rôznym organizáciám alebo súvislostiam rôznych organizácií.

2 Normatívne odkazy

Na nasledujúce dokumenty sa odkazuje v texte takým spôsobom, že časť ich obsahu alebo celý obsah predstavuje požiadavky tohto dokumentu. Pri datovaných odkazoch sa používa len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa používa najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane akýchkoľvek zmien).

ISO 22300 *Security and resilience – Vocabulary*

ISO 22316 *Security and resilience – Organizational resilience – Principles and attributes*

ISO 31000 *Risk management – Guidelines*

IEC 31010 *Risk management – Risk assessment techniques*

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN